

HANDLEIDING voor het  
BASISBRAILLESCHRIFT  
GRAAD 0 (Nkg 0)

Uitgebreid met HANDLEIDING  
voor het KORTSCHRIFT  
GRAAD 1 (Nkg 1)

ONGEWIJZIGDE HERDRUK

Uitgave van:

- het Centraal Orgaan lectuurvoorziening  
voor blinden en slechtzienden
- het Nationaal Komitee van het Belgisch Blindenwezen

Den Haag - november 1985

## Inleiding

Ter bewaking van de eenheid van het brailleschrift is opgericht de Vlaams-Nederlandse Braillecommissie.

Dit samenwerkingsorgaan bestaat uit een afvaardiging van het Nationaal Komitee van het Belgisch Blindenwezen en de Nationale Braille Commissie van de Vereniging het Nederlandse Blindenwezen.

Deze handleiding geeft de regels voor het basisbrailleschrift in het Nederlandse taalgebied.

Toegevoegd is een handleiding voor "kortschrift" (Braille graad 1) die het gebruik van de vier ingeburgerde "kortschrifttekens" uiteenzet en vastlegt.

De Commissie

## Inhoud

### Graad 0

|                                       |    |
|---------------------------------------|----|
| Inhoud . . . . .                      | 1  |
| Algemeen . . . . .                    | 3  |
| Omschrijving der tekens . . . . .     | 4  |
| Het herstelteken . . . . .            | 8  |
| De hersteltekenregel . . . . .        | 10 |
| Het hoofdletterteken . . . . .        | 11 |
| De punt . . . . .                     | 13 |
| Het liggend streepje . . . . .        | 15 |
| Het sterretje . . . . .               | 16 |
| Het herhalingsteken . . . . .         | 18 |
| Het versregelteken . . . . .          | 19 |
| Het cursiefteken . . . . .            | 20 |
| Het klemtoonteken . . . . .           | 21 |
| Het taalwisselingsteken . . . . .     | 22 |
| Leestekens . . . . .                  | 24 |
| Volgorde der voortekens . . . . .     | 25 |
| Alinea-aanduiding . . . . .           | 26 |
| Bladnummering . . . . .               | 27 |
| Het cijferteken en getallen . . . . . | 28 |
| Getalbreuken . . . . .                | 31 |

## Inhoud

|                                     |    |
|-------------------------------------|----|
| Rekentekens . . . . .               | 32 |
| Haakjes . . . . .                   | 33 |
| Graden, minuten, seconden . . . . . | 34 |
| Oppervlakte en inhoud . . . . .     | 35 |
| Procent en promille . . . . .       | 36 |
| Romeinse cijfers . . . . .          | 37 |
| Valuta-aanduidingen . . . . .       | 38 |

#### Graad 1

|                                   |    |
|-----------------------------------|----|
| Inleiding . . . . .               | 39 |
| Het herstelteken . . . . .        | 40 |
| Lettergroepverkortingen . . . . . | 41 |
| Regels . . . . .                  | 42 |

|                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------|----|
| Samenstelling van de Vlaams-Nederlandse<br>Braillecommissie . . . . . | 43 |
|-----------------------------------------------------------------------|----|

### Inhoud



## Algemeen

Waar hier en verder het

teken  een ander voorafgaat

dient het om de stand van de

punten duidelijk te maken.

De punten in een teken

worden als volgt genummerd:

linksboven 1 - 4 boven rechts

midden 2 - 5 midden

onder 3 - 6 onder

De 63 tekens volgens het

braillesysteem gerangschikt:

|                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |

## Omschrijving der tekens

 letter a

 letter b

 letter c

 letter d

 letter e

 letter f

 letter g

 letter h

 letter i

 letter j

Deze tien tekens worden  
ook gebruikt voor de cijfers  
één, twee ... negen, nul.  
Zie hiervoor hoofdstuk  
"Het cijferteken en getallen"  
en "Het herstelteken".

## Omschrijving der tekens

letter k

letter l

letter m

letter n

letter o

letter p

letter q

letter r

letter s

letter t

letter u

letter v

letter x

letter y

letter z

c-cedille

e-accent aigu

a-accent grave

e-accent grave

u-accent grave

Omschrijving der tekens

00 a-accent circonflexe  
00

00 e-accent circonflexe  
00

00 i-accent circonflexe  
00

00 o-accent circonflexe  
00

00 u-accent circonflexe  
00

00 e-trema  
00

00 i-trema  
00

00 u-trema, breukstreep  
00

00 o-trema  
00

00 letter w  
00

00 komma  
00

00 puntkomma  
00

00 dubbele punt  
00

00 zinspunt, gedeeld door  
00

00 vraagteken  
00

00 uitroepteken  
00

00 haakje, is-gelijktken  
00

00 aanhalingsteken openen, maal  
00

00 sterretje, herhalingsteken  
00

00 aanhalingsteken sluiten  
00

␣␣␣ permanent hoofdletterteken

␣␣␣ schuine streep in tekst

␣␣␣ a-trema. versregelteken

␣␣␣ paragraafteken

␣␣␣ cijferteken

␣␣␣ hoofdletterteken

␣␣␣ cursiefteken

␣␣␣ klemtoonteken

␣␣␣ taalwisselingsteken

␣␣␣ apostrof, alle punten  
␣␣␣ behalve die aan het einde  
van een zin

␣␣␣ streepje, minteken

␣␣␣ herstelteken

Zie voor het gebruik de  
betreffende hoofdstukjes.

Omschrijving der tekens

## Het herstelteken

In brailleschrift zijn er tekens die meerdere functies hebben (b.v. de eerste tien letters worden cijfers na het cijferteken). Wanneer men een teken in zijn eerste functie (zie: Omschrijving der tekens, blz. 4 t/m 7) moet "herstellen", dan gebruikt men het "herstel-teken"  (punt 6).

Dit teken kan geplaatst worden vóór een letter of vóór een woord. Om aan te geven dat een hele passage (van meer dan 3 woorden) "hersteld" is, plaatst men vóór het eerste woord het herstelteken tweemaal en vóór het laatste woord éénmaal.

Het herstelteken wordt gebruikt in het basis-brailleschrift tussen een getal en de

Herstelteken

direct daarop volgende letter,  
als dit één van de eerste tien  
letters is.

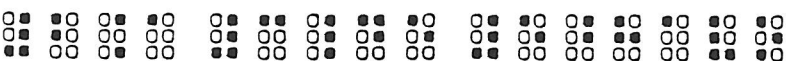
b.v. 

Het herstelteken wordt  
geplaatst vóór een leesteken  
als er verwarring kan ontstaan.

b.v.  d.i. 1

procent gevolgd door een  
aanhalingsteken sluiten,  
want zonder herstelteken  
zou het 1 promille zijn.

De kracht van het herstel-  
teken hebben de apostrof  
(behalve na een cijferteken)  
en het taalwisselingsteken  
en, in getallen, het hoofd-  
letter- en het cursiefteken.

b.v. 

máár: het jaar 

Herstelteken

## De hersteltekenregel

Een herstelteken vóór  
een woord betekent dat het  
hele woord in het basis-  
schrift (volschrift) ge-  
schreven is.

Een herstelteken binnen  
een woord (dus niet vóór de  
eerste letter) betekent dat  
alléén de direct volgende  
letter zijn betekenis of  
functie van de basis heeft.  
... anders gezegd ...

Wil men een woord her-  
stellen, dan plaatst men het  
herstelteken vóór het woord.

Wil men één letter van  
een woord herstellen, dan  
plaatst men een herstelteken  
vóór die letter. Moet men  
de eerste letter herstellen,  
dan herstelt men automatisch  
het gehéle woord.

## Hersteltekenregel



Het hoofdletterteken

Het teken om een hoofd-

letter aan te geven is 

(de punten 4 en 6). Dit

"hoofdletterteken" wordt

direct vóór de betreffende

letter geplaatst en mag

daarvan nóóit gescheiden

worden.

b.v.           

Het hoofdletterteken kan

zonder bezwaar binnen een

woord worden toegepast.

b.v. MacLean

Om aan te geven dat het

gehele woord in hoofdletters

is gedrukt, plaatst men het

"permanente hoofdletterteken"

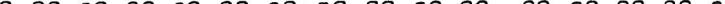
  (punten 4 en 5) direct

vóór het woord.

b.v.                

Hoofdletterteken

b.v.  en 

b. v. 



































De punt

De punt wordt in zwart-  
schrift voor vele doeleinden  
gebruikt en wel als:  
afkortingspunt,  
weglatingspunt,  
gedachtenpunt,  
opvulpunt,  
stippel,  
scheidingspunt,  
decimale punt,  
vermenigvuldigingspunt.

In al deze gevallen wordt  
in braille  (punt 3)  
gebruikt.

b.v.            

Deze punt 3 wordt echter  
nóóit gebruikt om het einde  
van een zin aan te geven.  
In dat geval schrijft men

Punt

de "zinspunt"     (de punten  
2, 5 en 6).

N.B. Men vergete niét ná

een punt 3 aan het einde

van een zin deze "zins-

punt"  te schrijven.

b.v.                    

Punt

Het liggend streepje

Het aandachtstreepje

wordt in brailleschrift

weergegeven door éénmaal

het teken  (punten 3 en

6) te plaatsen, voorafge-

gaan en gevolgd door een

spatie.

Het streepje wordt ook

nog voor andere doeleinden

gebruikt (afbreekstreepje,

weglaatstreepje, koppelteken

en minteken), waarbij ook wij

van hetzelfde teken gebruik

maken.

b.v. afbreken van woorden:

sergeant-majoor

groeten- en fruithandel

3 - 2 = 1

Ik vertelde - zonder

het te beseffen - een

goede mop.

Het sterretje

Het sterretje wordt weer-  
gegeven door het teken   
(punten 3 en 5), voorafge-  
gaan en gevolgd door een  
spatie.

Komen in een tekst genum-  
merde noten voor, dan zet  
men direct achter het ster-  
retje een getal.

b.v. 

Voor de verklaring van de  
noot kan men als volgt te  
werk gaan:

Nadat men de lopende zin be-  
eindigd heeft, plaatst men  
op een nieuwe regel na drie  
spaties vóór het nootteken  
(zo nodig met getal) met  
daarachter de tekst van de  
noot. Men springt vervol-  
gens bij elke nieuwe regel  
van de noot vijf spaties in.

Men begint ná de noot de  
volgende regel van de oorspronkelijke tekst weer  
vooraan de kantlijn.

b.v.

Er stond een kiosk \*3  
midden op het plein.

\*3 "kiosk" is een woord

van Turkse herkomst.

In de kiosk ... enz.

Het herhalingsteken

Het sterretje wordt ook  
als herhalingsteken in zang-  
teksten, breipatronen e.d.  
gebruikt.

Moet een woord, passage,  
toer etc. direct herhaald  
worden, dan schrijft men  
het te herhalen stuk slechts  
éénmaal, voorafgegaan en  
gevolgd door het teken   
b.v. \*lang zal hij leven\*

Moet de tekst tussen her-  
halingstekens meer dan twee-  
maal gebruikt worden, dan  
plaatst men vóór het eerste  
herhalingsteken het betref-  
fende aantal. Aan het slot  
wordt slechts het herha-  
lingsteken gezet.  
b.v. 3\*lang zal hij leven\*

\*7 st. av., 1 omslag,  
3 st. samen av., 1 omslag\*



In gedichten kunnen de  
versregels afgesloten worden  
met het versregelteken   
(punten 3, 4 en 5), direct  
aansluitend aan het laatste  
teken.

b.v. Het regent, het regent,   
de pannen worden nat.  Er  
kwamen twee soldaatjes  
aan,  die vielen op  
hun ... .

Het cursiefteken

Schuin-, wijd- of vetge-  
drukte woorden kunnen in  
brailleschrift voorafgegaan  
worden door het teken   
(punten 4, 5 en 6).

b.v. 

Zijn er meer dan drie woor-  
den, direct na elkaar, ge-  
cursiveerd, dan plaatst men  
het "cursiefteken" tweémaal  
vóór het eerste woord en  
éénmaal vóór het laatste.

b.v. Er stond met vette

letters geschreven:

Na gebruik weer

inleveren.

Het klemtoonteken

Wanneer het accent-aigu  
wordt gebruik om een letter-  
greep klemtoon te geven,  
wordt daarvoor het klem-  
toonteken  (punt 5) ge-  
bruikt. Het wordt geplaatst  
direct vóór de betreffende  
lettergreep.

b.v. één (niet één),  
dáárvoor, daarná

De accentletters worden wél  
gebruikt als ze dienen om  
de uitspraak weer te geven.

b.v.   en 

De accentletters worden  
ook gebruikt in van oor-  
sprong vreemde woorden.

b.v. blasé, café,  
mâitre d'hôtel

## Het taalwisselingsteken

Het kan voorkomen, dat in woorden tekens staan, die ons Nederlandse braille-alfabet (zie blz. 4 t/m 7) niet kent, b.v. de doorstreepte o, Griekse woorden e.d. In dat geval plaatst men vóór het woord of vóór de letter het "taalwisselingsteken"  (punten 5 en 6). Men gebruikt voor de "vreemde" letters dan de brailletekens die voor de betrokken taal gelden. Vóór in het boek (en eventueel in een noot) moeten deze tekens verklaard worden.

b.v.   of   

(spreek uit: canjon)

Wil men een hele passage (van meer dan drie woorden) er op deze manier uitlichten,

dan plaatst men vóór het  
 eerste woord het teken  
 ☐☐ ☐☐ tweemaal en vóór het  
 laatste woord éénmaal.

Het "herstelteken" dient  
 om een woord of letter binnen  
 het Nederlandse braille-al-  
 fabet (zie blz. 4 t/m 7)  
 terug te halen, het "taal-  
 wisselingsteken" om het er  
 buiten te brengen.

Enige tekens die het Neder-  
 landse alfabet niet kent:

Uit het Frans:

☐☐ ☐☐ voor de aangeschreven  
 ☐☐ ☐☐ letters o en e

Uit het Spaans:

☐☐ ☐☐ voor de letter n met een  
 ☐☐ ☐☐ slangetje erboven

Uit het Deens:

☐☐ ☐☐ voor de doorstreepte o

Uit het Grieks:

alfa ☐☐ ☐☐ bèta ☐☐ ☐☐ gamma ☐☐ ☐☐

epsilon ☐☐ ☐☐ delta ☐☐ ☐☐ pi ☐☐ ☐☐

## Leestekens

De leestekens moeten direct aan het bijbehorende woord worden vastgeschreven, dus zonder spatie tussen beide.

b.v. Wat vraag je?

Jazeker!

Het is "vreemd" gegaan.

Er mag ook geen spatie staan tussen cijfertekenen en getal, tussen hoofdletterteken (permanent of niet), cursief-teken, versregelteken en bijbehorend woord of letter.

Wil men, om verwarring te voorkomen, extra aangeven dat het om een leesteken gaat, dan zet men een herstelteken vóór het leesteken.

b.v. In braille is het teken

voor plus 

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| ⠠ | ⠠ | ⠠ | ⠠ |
| ⠠ | ⠠ | ⠠ | ⠠ |
| ⠠ | ⠠ | ⠠ | ⠠ |

## Volgorde der voortekens

Als meerdere van de hiervoor genoemde tekens nodig zijn, dienen ze in onderstaande volgorde geschreven te worden.

Van links naar rechts:

voorop de grafische tekens

in de gewenste volgorde

dan het cursiefteken

dan het klemtoonteken

dan het herstelteken of het

taalwisselingsteken

dan het hoofdletterteken of

het permanente hoofdletter-

teken.

Verdubbelde tekens (bij passages)

staan op de plaats van de eenvoudige.

## Alinea-aanduiding

Het aangeven van een  
nieuwe alinea geschiedt in  
braille door:

of één regel open te laten  
of op de "nieuwe" regel  
minstens twee spaties in  
te springen.  
of beide te doen.

Voor zover mogelijk houde  
men zich binnen één boek  
aan één van de genoemde  
mogelijkheden.



## Bladnummering

De bladnummering moet op een aparte regel (hetzij de eerste, hetzij de laatste van de pagina) vermeld worden.

Het nummer van de braille-bladzijde komt zoveel mogelijk rechts, links daarvan komen eventueel een zwartschrift bladzijdenummer, een paragraafnummer, hoofdstuk-aanduiding e.d.

De gegevens moeten door spaties gescheiden worden.

De regel waarop deze gegevens staan dient minstens vijf posities in te springen.

Het cijferteken en getallen

Het eerste cijfer van een

getal wordt voorafgegaan

door het "cijferteken"  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$

(punten 3, 4, 5 en 6).

Er mag geen spatie staan tussen

cijferteken en bijbehorend getal.

Het cijferteken blijft van

kracht tot een nietcijfer

volgt, tenzij dit teken een

komma  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  of een

punt  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  is.

b.v.  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$

$\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (anderhalf)

$\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (duizend)

$\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (een half)

Het verdient aanbeveling

getallen van meer dan drie

cijfers in groepen te splitsen

m.b.v. het teken  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$

b.v.  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \\ \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$



Wordt een getal onmiddellijk gevolgd door één van de eerste tien letters van het alfabet, dan plaatst men vóór deze letter het herstelteken.

b.v. 

 (primo)

Uit bovenstaande voorbeelden is te lezen dat rangtelwoorden (getallen met kleine letters e of o rechts boven) het "rangsymbool" direct na het cijfer krijgen, al of niet voorzien van het herstelteken.

Volgt op het rangtelwoord onmiddellijk een punt, dan wordt deze geschreven als  (zinspunt).

b.v. 

## Getalbreuken

In kleine breuken ge-  
bruikt men in braille voor de  
deelstreep (platte of schuine  
streep in zwartschrift) het  
teken  $\frac{\cdot}{\cdot}$  (punten 1, 2, 5 en 6).

Dit teken komt zonder spatie  
tussen teller en noemer van  
de breuk. Teller en noemer  
krijgen beide het cijferteken.

b.v.  $\frac{3}{4}$  (drievierde)

$1\frac{1}{2}$  (anderhalf)

(Zie verder ook de handlei-  
ding voor het basis-wiskunde-  
schrift.)

## Rekentekens

De hierna genoemde reken-  
tekens worden voorafgegaan  
en bij voorkeur gevolgd door  
een spatie.

```

00 00      00 00
00 00 plus 00 00 min
00 00      00 00

```

00 00 min

00 00  
 00 00 maal  
 00 00

gedeeltd door

$\begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$  is gelijk

b.v.        

Eventueel mag ook:



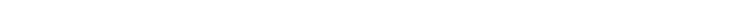







De vermenigvuldigingspunt 

wordt spatieeloos gebruikt.

b. v. 

De spatie vóór een rekenteken

moet een 

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| ■ | ■ | ○ | ○ |
| ■ | ■ | ○ | ■ |
| ■ | ■ | ○ | ○ |

 (punt 5)

zijn als verwarring met een

leesteken mogelijk is.

b.v. Op zijn rapport staan voor

Nederlands een 

## Haakjes

Het teken voor zowel haak

openen als sluiten is  $\{\}$

(punten 2, 3, 5 en 6).

Het haakje wordt direct tegen

de tekst aan geschreven.

b.v. de c.v. (centale ver-

warming) is kapot.

Wil men het verschil tussen

open- en sluithaak beslist

tot zijn recht laten komen,

dan gebruike men de zgn.

"wiskundehaakjes":

$\{ \}$  (punt 4, gevolgd door  
de punten 1, 2 en 6)  
als openingshaak en

$\} \}$  (punt 4, gevolgd door  
de punten 3, 4 en 5)  
als sluithaak

b.v. het teken voor is gelijk

$\{ \}$  is al besproken.

(Zie ook de handleiding voor

het basis-wiskundeschrift.)

## Graden, minuten, seconden

Het teken voor

graad is  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (punt 4 met  
punten 3, 5  
en 6)

minuut is  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (punt 4 met  
punten 3  
en 5)

seconde is  $\begin{smallmatrix} \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & \bullet\bullet & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  (punt 4 met  
punten 3 en  
5 gevolgd  
door punten  
3 en 5)

Deze tekens volgen direct

op het getal waarop ze slaan

en worden gebruikt bij hoek-

meting, tijdmeting, tempera-

tuuraanduiding en aardrijks-

kundige plaatsbepaling.

b.v. de temperatuur is  $\begin{smallmatrix} 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$

een hoek van  $\begin{smallmatrix} 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & 00 & \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & 00 \end{smallmatrix}$

het record is  $\begin{smallmatrix} 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 \end{smallmatrix}$

die plaats ligt op  $\begin{smallmatrix} 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$

$\begin{smallmatrix} 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ 00 & 00 & 00 & 00 & 00 \\ \bullet\bullet & 00 & 00 & 00 & \bullet\bullet \end{smallmatrix}$  Noorderbreedte

N.B. Spaties tussen de delen

volgens het zwartschrift.



## Oppervlakte en inhoud

Bij oppervlakte- en inhoudsmaten wordt in zwartschrift een klein tweetje, resp. drietje rechtsboven naast de eenheidsaanduiding geschreven.

In braille schrijft men:

vierkante meter:  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

kubieke meter:  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

vierkante centimeter:  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

kubieke centimeter:  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

In het algemeen staat er een spatie na het getal.

b.v. een kamer van  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

$\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$  is  $\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$  liter

het flesje heeft een inhoud van

$\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$  of

$\begin{smallmatrix} \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare \\ \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ & \circ\circ \\ \blacksquare\circ & \blacksquare\circ & \blacksquare\blacksquare & \blacksquare\blacksquare & \circ\circ \end{smallmatrix}$

(Zie ook de handleiding voor het basis-wiskundeschrift.)

## Procent en promille

Wordt in zwartschrift het

teken: 2 nulletjes gescheiden

door een schuine streep als

procentteken gebruikt, dan

schrijft men in braille

$\frac{00}{00}$  en voor promille  $\frac{00}{000}$

achter het getal, eventueel

daarvan gescheiden door een

spatie.

b.v. 2,5 pct. is  $\frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00}$

0,1 pct. is  $\frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00}$

Volgt op het procent- of

promilleteken onmiddellijk een

leesteken, dan schrijft men,

als er verwarring mogelijk is,

vóór dat leesteken het herstel-

teken.

b.v. ...  $\frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00}$  gevolgd door

een aanhalingsteken sluiten

schrijft men als

$\frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00} \frac{00}{00}$

## Romeinse cijfers

Romeinse cijfers worden  
geschreven als hoofdletters.  
Getallen van meer dan één  
teken worden daarom vooraf-  
gegaan door het permanente  
hoofdletterteken.

b.v. Karel    00 00  
             00 00  
             00 00

Willem    00 00 00  
          00 00 00  
          00 00 00

Lodewijk 00 00 00 00  
          00 00 00 00  
          00 00 00 00

00 00 00 00 00 00 00 00 (1980)  
00 00 00 00 00 00 00 00



## Verkortingsgraad 1

### Inleiding

In de loop der jaren zijn  
in Nederland en Vlaanderen  
vier "kortschrifttekens"  
ingeburgerd geraakt. <sup>1</sup>  
voor de combinatie "sch"  
voor de combinatie "ch"  
voor de combinatie "oe"  
voor de combinatie "ij"

Op de volgende bladzijden  
wordt het gebruik van deze  
vier tekens uiteengezet en  
verduidelijkt.

Het herstelteken voor  
de verkortingsgraad 1

Alles wat gezegd is  
over het herstelteken in het  
basisschrift (blz. 8 en 9)  
blijft ook hier gelden.

Het herstelteken wordt in  
Graad 1 ook gezet vóór de  
tekens û, ô, ö, y,  
als die hun "basis"-betekenis  
hebben van resp.

û u-accent circonflexe

ô o-accent circonflexe

ö o-trema

y ypsilon

b.v.    û    ô    ö    y    û    ô    ö    y    û    ô    ö    y

Ook de hersteltekenregel  
(blz. 10) blijft van kracht.  
Woorden, samengesteld m.b.v.  
een koppelstreep, worden in  
deze beschouwd als twee woorden.

b.v.    û    ô    ö    y    û    ô    ö    y    û    ô    ö    y    û    ô    ö    y

## Graad 1

De verkortingsgraad 1

bevat het basisschrift

(Graad 0) en alle daarbij

behorende regels.

Toegevoegd worden:

1. vier lettergroepverkortingen

2. de hierbij behorende regels.

1. Lettergroepverkortingen

A. het teken voor "ij" is 

(punten 1, 3, 4, 5 en 6)

b.v. 

echter: 

immers "i" en "j" vormen

hier geen tweeklank.

B. het teken voor "ch" is 

(punten 1, 4, 5 en 6)

b.v. 

C het teken voor "sch" is 

(punten 1, 5 en 6)

b.v. 

echter: 

immers "s", "c" en "h" horen

hier niet bij elkaar; "c" en

"h" wel.

D. het teken voor "oe" is 

(punten 2, 4 en 6)

b.v. 

## 2. Regels

Hebben "y", "ø", "ü", of "ö"

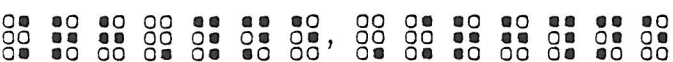
hun oorspronkelijke betekenis

(zie het basisschrift blz.

5 en 6) dan passe men de her-

steltekenregel toe.

b.v. 











Samenstelling van de  
Vlaams-Nederlandse  
Braillecommissie

Voor het N.K.B.B.

M. van Campenhout

E. Jacobs

F. Oosterlinck

G. Rosseel

J. de Vilder

Voor de V.N.B.W.

de Nationale Braille

Commissie, bestaande uit:

M.C. van Drunen

J. Huijers

A. Lambeek

H. Lips

T. Verhulst

M.J. Vliegenthart

